

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Linda Mariana, Sive De B. Virgine Lindensi

Clagius, Thomas

Coloniae Vbiorvm, 1659

VI. Cum sacello, etiam Tilia Mariana excisa, non tam religioni ipsius loci, quàm Catholicae in Prussia Ecclesiae imminentem portendere visa calamitatem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11544

CAPUT VI.

Cum sacello, et jam Tilia Mariana excisa, non tam religioni ipsius loci, quam Catholica in Prussia Ecclesiæ, imminentem portendere visa calamitatem.

EXcilo dictum in modum sacello, non alia ipsam Tiliam, quæ in medio sacelli olim sita, rectumque sacelli ramis & frondibus, uti diximus, supergressa, perenni foliorum frondiumque vigore, & quadam quasi umbræ majestate, recti vicem sacello præstabat, excepit fortuna. Nam & Tiliæ ferales impiorum manus ita sunt admotæ, ut vel stirpitus evulsa, vel ad ipsas radices fuerit præcisa. Monstratur et jamnum in medio sacelli locus, quo illa (ut constantissima est omnium fama) stetisse ac viguisse olim fertur: utrum verò eodem in loco, vel ipsæ radices fuerint relictæ, mortalium nemo monstravit. Quanquam autem ipsæ quoque Tiliæ illius radices excisæ tum fuissent, Marianæ ramen Lindæ radices, quibus illa divinitus nitebatur, & nunc quoque nititur, nunquam aut excindi, aut evelli, aut etiam loco moveri potuerunt. Neque enim radices istæ, humo magis vel arenæ, quam cælo infixæ, subductam oculis corporum, subducere oculis animorum Tiliam potuerunt. Itaque non haurit illa quidem amplius, neque in truncum, vel ramos derivat, haustum de terræ venis humorem; at haurit de cælo succum, & largè, omnibus partitur mortalibus uberrimos gratiæ divinæ rivos: non viret illa quidem jam pristinâ florum aut foliorum frondiumve majestate & gloriâ; at viret nihilominus ac viget, divinæ fructibus beneficentiæ & largi-

M 4

tatis:

tatis: non tegit frondibus aut ramis eductos in altum
 è laterculo parietes, at protegit cælestis gratiæ um-
 brâ populos undique adductos: non præbet apibus
 dulcem ad mellificia rorem, at præbet hominibus
 largum ad bene agendum, beate quæ vivendum, di-
 norum auxiliorum imbrem. Quæ profectò, si quæ
 apud se reputaverit, Tiliam Marianam, symbolum
 quoddam aut hieroglyphicum immortalitatis reser-
 tate poterit. Sicut enim *Arbor quævis*, juxta S. Augu-
 num, de verbis Apostoli (a) *speciem exprimit Resur-
 rectionis; quia cum hiemis tempore, spoliatur pomis, nudatur
 foliis; adveniente tamen æstate, turget in gemmis, ornatur
 in floribus; vestitur foliis, pomis gravatur: ita Tilia Mari-
 ana, quæ etiam radicitus evulsa, nunquam aut fructibus,
 aut foliis & frondibus, longè, ut vidimus, divi-
 nioribus, spoliari potuit, Immortalitatis nobis etiam
 poterit symbolum. Ne tamen aut furori, aut potius
 conatibus impiorum, nihil omnino videamur
 buisse, concedamus ac fateamur Tiliam Arborem
 non modò succisam ab iis, verùm & stirpitus reser-
 sam fuisse; dummodo & illi, & cæteri omnes minime
 diffiteantur, illud Tiliæ excidium, ejus (quod Cal-
 licæ in Prussia Ecclesiæ ad tempus imminabat) exci-
 dii, seu potius calamitatis, umbram quandam fuisse
 non secus, atque olim Ecclesiæ Africanæ calamitatis
 quæ per Vandalos, eorumque Regem Hunnericum
 Arrianâ peste infectum, brevi ventura erat, per
 versam Arborem divinitus fuit adumbrata. Nam
 refert Victor Uvicensis histor. Vandal. lib. 1. *Vidit
 mirabili Paulus Episcopus, Arborem, usque ad calorem**

(a) *serm. 34.*

florentibus extensam; quæ etiam dilatatione suâ, omnem
 partem Africam opacabat. Et cum omnes eius magnitudine
 & speciositate gauderent; ecce subito venit Asinus violen-
 tus; qui defricans cervicem suam, super robur radicum e-
 ius, impulsu suo, cum ingenti sonitu, illam mirabilem Arbo-
 rem elisit ad terram. Quod si Hunnericus Rex, fortas-
 se quia ob fœdissimam Arrianorum hæresin, ab illa
 generosa filiorum DEI stirpe degenerarat, per Asi-
 num fuit adumbratus; quidni is quoque, qui non mi-
 nus degenerare Lutheri spiritu actus, Tiliam Maria-
 nam, illam, inquam, Arborem usque ad calos ramis ex-
 tensam, & dilatatione suâ omnem Præsiam opacantem,
 subruic, possit, imò debeat Asinus vocari? præsertim,
 cum etiam Darius Rex, apud Isai. 21. 7. cum suis Me-
 dis, exprimatur per Camelum; & Cyrus cum suis
 Persis per Asinum; vel certe per Semiasinum sive
 Mulum; uti in suo Enthusiasmo (teste Eusebio (a) de
 Præparat.) Nabuchodonosor Rex eum vidit, ac tuis
 Chaldæis hunc in modum prædixit; Veniet Persa Se-
 miasinus, qui nobis iugum servitutis imponet. Adhæc, si
 Plato, teste Æliano (b) ob ingratitude, Aristote-
 lem vocabat Mulum; eò quòd quemadmodum Mu-
 lus lacte materno saturatus, matrem calcibus petit;
 ita Aristoteles, optimis à Platone disciplinis atque
 artibus quasi suffartus, scholam contra Platonem
 aperuit Peripateticorum; in qua illius doctrinam at-
 que placita oppugnavit: quidni iste, quicumque tan-
 dem sive è Theutonico, sive quocunque tandem
 alio Ordine fuerit, Ecclesiæ Catholicæ lacte à tene-
 ris nutritus; adeoque ipsius Deiparæ, quæ totius Or-
 dinis

M 5

dinis

(a) lib. 9. cap. ult., (b) lib. 4.

dinis Theutonicorum singularis patrona, & quæ
 Mater fuit habita, beneficiis totâ retro vitâ saturata
 tum in Ecclesiam Catholicam, quasi calce arretra
 tum in ipsam Virginem Deiparam, mortalium
 gratissimus, manum & arma, in Mariana ipsius
 da strinxit, sive Mulus, sive Semiasinus audiat
 hac super re, luculentius postmodum erit agendi
 nunc de Tilia Mariana, quod de Rege Chaldæo
 (in figura divinitus apud Daniele(m) (a) exhibita
 ctum est, haud injuriâ usurpemus; præsertim, si ea
 quod jam vidimus, & in medio terræ, quodammodo
 sitam, & novo ac perenni radicum germine, Immo
 talem non negemus. *Ecce Arbor, in medio terra, & altitudo eius nimia! magna Arbor, & fortis; & procentus eius contingens calum; aspectus illius, usque ad terminos universæ terra, folia eius pulcherrima, & fructus eius nimios: vesca universonum in ea, subter eam habitabant animalia & bestia; & in ramis eius conversabantur volucres: ex ea vescebatur omnis caro.* Si enim, quod Cardanus (b) & Peterius (c) memorant, Coccus Arbor Insuper plurimarum rerum humano generi necessarium completulum (nam & colorem coccineum, aquam, nigra, funes, vela, malos, clavos ac remos; & insuper tyrum, oleum, acetum, saccharum, ex ea conficitur constat) quidni ad plures longè usus, Tilia Mariana uti antea quoque vidimus, divinitus committatur mortalibus, & Arbori à Rege Chaldæo vitæ, committari queat? Quod si porro, divinâ providentiâ clarissimè sanctissimeque ita permittente, vigilat

(a) Dan. 4. 7. (b) de Variet. lib. 7. cap. 33. (c) ap. 6. Genes.

eius de celo descendit, & clamavit fortiter; & sic ait, succi-
 dite arborem, & pracidite ramos eius, excutite folia eius;
 quod quidem per illud Tiliæ & sacelli excidium ab-
 unde factum fuit; nihilo tamen minus, de eadem Ti-
 lia & sacello, ab eadem providentia, benignitate, cle-
 mentiaque divinâ, id quod versu 12. sequitur, decre-
 tum sancitumque fuit, *veruntamen germen radicum
 eius in terra sinite.* Quod quidem, & toto illo excidii
 tempore verissimum fuit, & nunc pariter est: quia
 quoad Linda Mariana illas miraculorum divino-
 rum, & sanitarum curationumque gratias, quas stan-
 te Tiliâ habuit, etjam succisâ postmodum Tiliâ, reti-
 nuit, & adhuc retinet; *germen radicum*, non modò in
 terra relictum, verùm & in cælo, ut diximus, fixum
 semper habuit, & adhuc habet. Vnde non injuriâ,
 rum de Imagine Deiparæ Lindensis, de qua cap. seq.
 tum etjam de ipsa Tilia Mariana suo modo usurpari
 potest, quod de Diva Aspricollensi (a) scriptum Li-
 plius reliquit. *Sed evenit, & candidè fatendum est, ut di-
 cta Imago illa, sive statua perierit; incertum quâ vi, aut ca-
 su; nisi quod suspicio pradones culpat, in iis lustris assiduos
 per hac bella, non solum crebras. Ea amissio incidit circa
 Annum M. DLXXX. ut aiunt, & conspici ibi Diva desuit, sed
 non coli. Veniebant enim nihilo segnius ad locum, loculam-
 que vacuum; & opem ac solatium etiam inveniebant. Quis
 miretur, aut culpet? Persæ, Regis sui sellam venerati sunt,
 quia Maiestas illa in sedisset, & attractu velut sacrasset; cur
 non liceat piis, loca Numini electa, & consecrata? nec ta-
 men Quercum illam (nemo censeat) ob ipsam; sed in ea sta-
 suam, & in statua Divam, in hac DEUM venerati sunt, &
 adora-*

(a) cap. 4.

adorarunt. Nec in statua sanè propriè vis aut virtus
res hîc docuit eâ amissâ, & mox mutatâ.

CAPUT VII.

Novorum in Prussia Iconoclastarum furor in sacras Imagines
quid ab iisdem B. V. Lindensis Imago experta.

Nemo unquam fuit, qui in DEI, DEIPARÆ, &
rumvè sanctorum Imagines, manum calami
vè strinxerit quin idem vel gentili barbarie fuerit
feratus; vel Judaicâ, Turcicâ, Magicavè impletus
pollutus; vel aliorum sordibus vitiorum inquinatissimus: ut vel hinc censere, atque æstimare facile
vis liceat, de eorum Iconomachorum atque Iconoclastarum vitâ & moribus, qui uti aliorum sanctorum
rum Imaginibus, ita & B. V. Lindensis admirabilis
Iconi, violentas juxta ac sacrilegas manus intulit.
Primi in VII. Synodo Act. v. Iconomachorum
men meriti sunt Judæi; sed Judæi erant; è quo
tribu tempore Justinii junioris, Samaritani quidam
Ecclesiam alicubi invaserunt, & in Christi cælestibus
que Imagines ferocissimè grassati sunt; uti ex Epistola
la Simeonis Eremitæ, in eadem Synodo, patet.
Annum Domini D. C. Mahometes in Alcorano
15. & 17. Imagines omnes sustulit; sed quid post
primo Turcicæ barbarici parente expectari
Paulò antè sub Zenone Imperatore fuit Xenophanes
quem Nicephorus (a) & Cedrenus in Compertio
Iconomachorum Principem appellant: sed Xenophanes
ut Bellarminus Tomo 2. de Reliq. Sanct. (b) inquit
fuit homo Persa, & Barbarus; imò & servus fugitivus

(a) lib. 16. cap. 17. (b) lib. 2. cap. 6.